

Foto Rune Murberg

Borås Central

Ännu en bild från min fars album och denna gång Borås järnvägsstation, bilden är fotograferad år 1955. I bakgrunden så ser man Borås väfveri stora ångcentral och skorstenen till vänster tillhör nog Norrby Spinneri. Fina gamla bilar som står framför stationen och dessa bilar klarar jag inte av att säga vilka märken det är. Jag har tidigare skrivit fakta om stationen men tänker göra en repris eftersom jag har sett att det har tillkommit nya läsare. Under 1880-talet tillkom ytterligare två banor: den sydvästliga Varberg - Borås Järnväg och den sydliga Kindsbanan. Stadens fjärde järnväg blev den västliga Göteborg – Borås Järnväg som stod klar 1894, och vars ägare lät bygga en ny station vid en tidigare hållplats längs Varbergsbanan och denna järnvägsstation skulle under lång tid kallas Borås Nedre. År 1902 - 1903 anlades ytterligare en privatbana Borås-Alvesta Järnväg, och 1917 ännu en Borås–Ulricehamns Järnväg. Båda banor hade Borås Nedre som station och gick ur staden mot sydöst. Under 1900-talets första decennier utvecklades ett allt närmre samarbete mellan järnvägslinjerna, och de slogs samman

1930. Borås Nedre blev den gemensamma huvudstationen och stationsnamnet ändrades till Borås Central.

Stationshuset ritades av arkitekten Adrian C. Peterson i samarbete med sonen Carl Crispin som då var privatpraktiserande arkitekt i Borås. Byggnadens exteriör är strikt symmetrisk med en kraftigt markerat tvåvånings mittparti flankerat av lägre sidopartier med två fönsteraxlar. Mittdelen markeras särskilt genom två torn samt ett centralt gavelparti med utkragade torn. Rundbågemotivet upptill i bottenvåningens fönster hålls ihop av murade tegelband och ger byggnaden tyngd och horisontalverkan, rundbågen används även i mittdelens och tornens takgesims. Vertikalverkan skapas genom tornen och gavelpartiet och förstärks av krönte utsirade smidesdetaljer. Byggnadsmaterial består huvudsakligen av natursten och hårdbränt tegel. Den ökade trafikmängden i början av 1900-talet ställde krav på utbyggnad av såväl station som stationshus. Byggnadens sidopartier förlängdes med tre fönsteraxlar och avslutades med ett förhöjt gavelparti med samma formspråk som det i mittdelen. Taket är täckt med grön falsad plåt. Väntsalen har stora fönster med två lufter samt överluft. Bågarna är brunmålade. Fönstren på övre våningsplanet i byggnadens mittparti avslutas upptill med segmentbåge.

Regeringen beslutade 27 augusti 1986 att byggnaden skulle skyddas som statligt byggnadsminne. Den 1 januari 2001 övergick fastigheten till att bli byggnadsminne enligt 3 kap. kulturmiljölagen. Riksantikvarieämbetet fastställde skyddsföreskrifter 27 maj 2003 i samråd med ägaren Jernhusen AB och Länsstyrelsen för Västra Götalands län. Ett övergripande syfte är att tillgängliggöra den historia om länets kulturarv som byggnadsminnena berättar och att därigenom öka medvetenheten om dess kulturhistoriska värden.